

## IX Starptautiskais Brāļu Mediņu jauno pianistu konkurss 2019

Pēdējā sestdiena pirms skolēnu pavasara brīvlaika Jāzepa Mediņa Rīgas 1. mūzikas skolā (JMR1MS) ir kļuvusi īpaša – šajā dienā noris Starptautiskais Brāļu Mediņu jauno pianistu konkurss. Šogad tas ir 9. marts un jau devītais konkurss. Šī diena ir mūzikas svētki, jauno mūziķu un viņu skolotāju svētki, neraugoties uz dalībnieku pašsaprotamo satraukumu par to, lai viss labi iecerētais izdotos. Tā ir konkursa organizētāju gandarījuma diena, redzot sava lielā sagatavošanas darba lielisko papildījumu.



Šogad konkurss pulcēja sešdesmit dalībniekus sākot no pirmās klases un beidzot ar vidusskolas audzēkņiem. Salīdzinot ar iepriekšējo konkursu, pieaudzis ārvalstu dalībnieku skaits. Varējām dzirdēt septiņus jaunos pianistus no Lietuvas – divus no Klaipēdas J. Kačinska MS un piecus no Šilutes MS, kā arī trīs Igaunijas pārstāvjus – vienu no Lasnamē MS un divus no G. Otsa Tallinas MS. Igaunijas un Lietuvas dalībnieki varēja justies gandarīti, kopumā gūstot sešas godalgotas vietas, trīs Atzinības rakstus, kā arī divas speciālbaldas.

Latvijas mūzikas skolas pārstāvēja piecdesmit jaunie mūziķi. Viskuplāko dalībnieku skaitu - sešpadsmit - bija sarūpējusi konkursa organizatore JMR1MS, pie tam deviņi no viņiem startēja pirmajā, visjaunākajā vecuma grupā. Četrus konkursantus katra bija sagatavojušas S. Broka Daugavpils MV, A. Žilinska Jēkabpils MS un Jāz. Mediņa Rīgas MV. Divus dalībniekus katra sūtīja Ādažu MMS, Jelgavas MV, Ozolnieku MS, PIKC NMV Rīgas Doma KS, PIKC NMV E. Dārziņa MS, Rīgas 3. MS, Smiltenes MS un Ulbrokas MMS, bet pa vienam pārstāvim sagaidījām no Bolderājas MMS, P. Jurjāna MS, A. Kalniņa Cēsu MV, Latgales priekšpilsētas MMS, Olaines MMS un Pārdaugavas MMS.

Dalībnieku lielā pieplūduma dēļ jau otro gadu konkurss notiek vienlaicīgi divās zālēs un ir izveidotas divas žūrijas. I, II un III grupas konkursanti muzicēja skolas Kamerzālē un tos vērtēja JVLMA Instrumentu spēles skolotāju katedras vadītājs Normunds Vīksne, Klaipēdas universitātes Mūzikas nodaļas docente, J. Karosas mūzikas skolas klavierspēles skolotāja eksperte, Klaipēdas Valsts teātra koncertmeistare Inga Maknavičiene (Lietuva) un Valgas mūzikas skolas Klavieru nodaļas vadītāja Lenela Randa (Igaunija). Savukārt IV un V grupas dalībnieki uzstājās skolas Lielajā zālē un viņu sniegumu klausījās JVLMA Klavieru katedras vadītājs, Eiropas



Lenela Randa

Klavieru skolotāju asociācijas prezidents Latvijā Juris Kalnciems, JVLMA Klavieru katedras, Kameransambļa un klavierpavadījuma katedras profesors Ventis Zilberts un JVLMA pieaicinātais docētājs Māris Švinka. Kompetenti, atzinīgi un labvēlīgi vērtējot jauno pianistu sniegumu, žūrija kopumā piešķir septiņas I vietas, divpadsmit II vietas, četrpadsmit III vietas, sešpadsmit Atzinības rakstus un piecas speciālbalvas – trīs par Jāņa Mediņa un vienu par Jāz. Mediņa skandarbu labākajiem atskaņojumiem, kā arī vienu par labāko lietuviešu komponista skaņdarba interpretāciju.

Konkursa dalībniekiem bez komponistu klasiķu izvērstas formas skaņdarba ātrās daļas un brīvas izvēles skaņdarba jāatskaņo arī viena no Jāzepa Mediņa, Jēkaba Mediņa vai Jāņa Mediņa kompozīcijām. Tas sniedz iespēju vairāk ieklausīties brāļu Mediņu klaviermūzikā, apzināt tās bagātības. Katrā konkursā ir skaņdarbi, kurus dažādos izpildījumos varam noklausīties vairākkārt – Jāzepa Mediņa *Šūpla dziesmu, Noktirni G dur*; vairākas Jāņa Mediņa dainas u. c. Šī gada programmās redzams, ka jaunāko grupu dalībniekiem radusies arvien lielāka interese par Jāņa Mediņa krājuma *Vainadziņš* skaņdarbiem. Komponists un ērgelnieks Andris Vītoliņš, ļoti atzinīgi vērtējot šo krājumu, pirms sešdesmit gadiem rakstīja: *Vērtīgs ieguvums mūsu pedagogiskajā literatūrā ir Mediņa „Vainadziņš”, vieglas spēles 3 daļās. Harmoniskā apdare vienkāršota līdz minimumam, melodiskā izdoma svaiga. Lai atceramies valsim līdzīgās dziesmiņas (2., 9., 10.), ātros humoristiskos „skrejamos gabalus” (5., 6. un 14.), skaisti meditātīvās 4. un 7., impresionistiskās 11. un 15. kā arī gaiši rotaļīgo, šķiet, Kārļa Nilsena iedvesmoto 12. Lai mūsdienu mazajiem pianistiem izdodas Vainadziņā atrast vēl daudz skaistu un saistošu, līdz šim nedzirdētu lappušu!*



Vecāko grupu dalībnieki bieži izvēlas kādu no Jāņa Mediņa 24 dainām, kuru atskaņošana nebūt nav viegls uzdevums. Trāpīgi un ar humoru augstāk minētajā rakstā Andris Vītoliņš raksturo grūtības, kas sagaida pianistu, iestudējot dainas: *Gandrīz vai visiem Mediņa klavierdarbiem cieta tehniskā čaula. Pirms tā nav pārvarēta, nav iespējams atklāt to saturu. Galvenā melodija bieži raibu figurāciju apvīta. Ja nu klaviernieks (pianists – V. V.) nav atradis par vajadzīgu iemācīties to izcelt un no pavadbalsīm izveidot krāsām bagātu, mirgojošu fonu, klausītājs dzird tikai varenu troksni un nodomā — lielisks pianists, bet mūzika gan nekam neder! (...) Latviešu mūziķu jaunākajai paaudzei te paveras plašs un pateicīgs darba lauks. Brāļu Mediņu konkursa jaunie pianisti pierādījuši, ka viņi spēj atklāt daudzu Jāņa Mediņa skaņdarbu skaistumu, spēj pārvarēt to atskaņošanas grūtības. Varbūt, ka turpmākajos konkursos vidusskolas grupas dalībnieki izlauzīsies cauri vēl cietākām tehniskām čaulām un iepazīstinās klausītājus ar retāk dzirdētām dainām? Darba lauks šeit vēl arvien paveras plašs un pateicīgs.*

Pēc konkursa žūrijas locekļi labprāt dalījās savos iespaidos.

**Normunds Viksne** pauda prieku, ka konkurss kļūst arvien plašāks dalībnieku skaita ziņā: *Patīkami, ka tiek pārstāvēta arī Lietuva un Igaunija. Ir skolas, kas šajā konkursā piedalās jau regulāri - Jēkabpils MS, E. Dārziņa MS, Rīgas Doma kora skola, nu jau vairākus gadus arī Lietuvas Šilutes MS un daudzas citas. Konkursa līmenis ir audzis arī kvalitātes ziņā – dalībnieku programmas bija pietiekoši sarežģītas, jaunie pianisti muzicēja labā līmenī.*

*Atšķirībā no iepriekšējā konkursa, kad biju vecāko grupu žūrijā, šogad es vērtēju pirmās trīs jaunākās grupas. Manuprāt, sevišķi spēcīga bija III grupa, kuras labāko dalībnieku sniegunā jau parādījās topošo personību iezīmes. Iepriecināja viņu attīstītā spēja klausīties, savs skatījums darbu atskaņojumos. I vietu dalīja Darja Bondarenko (PIKC NMV E. Dārziņa MS, sk. Iveta Pinkule) un Aleksandrs Isakovičs (Latgales priekšpilsētas MMS, sk. Violeta Karpova) - pilnīgi atšķirīgi bērni, būtībā divi pretēji poli. D. Bondarenko spēlē bija jūtams teicams pedagoga darbs, viņa bija perfekta visa priekšnesuma laikā. A. Isakovičs - ļoti muzikāls, spilgts, daudzveidīgs un pārlicinošs. Kā vienmēr labi muzicēja Ādažu MMS skolotājas Rutas Cīrules audzēkņi Kristaps Lāss un Sandis Siliņš. I grupā ļoti veiksmīgi uzstājās Matvejs Savkovs (JMRIMS, sk. Lonija Razdai – Voda un Māra Aumele) un Batja Rozenberga (JMRIMS, sk. Irina Šostaka), bet II grupā - Latvijā jau labi zināmais Aleksejs Tupiks (Pārdaugavas MMS, sk. Jeļena Fļegontova), kā arī ļoti patīkami pārsteidza Smiltenes MS audzēknes Tīnas Riekstas (sk. Inguna Balode) sniegums.*



*Jānovērtē, ka Brāļu Mediņu konkursam ir ļoti labi izveidotas programmas prasības, kas jau pašas par sevi veido audzēkņu atlasīti. Ir klasikas darbs, kurš pierāda audzēkņa spēles skaidrību, to, kādā kārtībā ir (vai nav) pirkstiņi, vai ir ritma izjūta. Otrs - Mediņa skaņdarbs, kurš pamatā ir ar romantisku pieskaņu. Līdz ar to konkursantus var precīzāk izvērtēt un redzēt, cik daudzpusīgs savās tehniskajās iespējās un muzikālajā domāšanā ir jaunais topošais mūziķis. Reizēm ļoti labi tika nospēlēts klasiskais skaņdarbs, bet liriskā skaņdarba izpildījums samazināja punktu skaitu un novirzīja audzēkni kādu vietu zemāk. Sevišķi tas sakāms par I un II grupu, jo pirmo klašu audzēkņiem vēl tik viegli neizdodas veidot kantilēnu melodiju. Būtiski, lai pirmajā, otrajā, vēl trešajā klasē, tiktu sakārtots audzēkņa pianistiskais "aparāts", būtu pareizi "nostādītas" rokas. Uz šī pamata jau var strādāt tālāk un, sākot no trešās klases mēs varam vērtēt, kā konkursants veido skaņu, cik daudzveidīgs ir viņa piesitiens, kā sāk veidoties izpratne par stilu. Un vēl – liriskie brāļu Mediņu skaņdarbi tikai iegūtu, ja tos spēlētu ar pedāli. Protams, pedāļa lietošanai mazajās klasēs nevajadzētu kļūt par pašmērķi, bet, manuprāt, ja audzēknis ir tam gatavs, es ieteiktu jau no otrās klases sākt domāt par tā pielietojumu.*

*Runājot par konkursa organizāciju, man personīgi patika, ka šogad apbalvošana notika konkursa noslēgumā visām grupām reizē. Tādējādi visu dienu, gaidot apbalvošanas ceremoniju,*

*pedagogi varēja satikties un savstarpēji apmainīties domām un iespaidiem, bet vakarā pilnā zālē patīkamā un reizē svinīgā gaisotnē izbaudīt konkursa noslēgumu.*

**Inga Maknavičiene** vispirms vēlējas pateikties konkursa organizētājiem par uzaicinājumu strādāt Starptautiskajos Brāļu Mediņu konkursos, kas sniegusi iespēju iepazīt ne tikai jaunos talantīgos pianistus no Latvijas, Igaunijas un Lietuvas, bet arī lieliskos žūriju kolēģus un brīnišķīgo



latviešu komponistu mūziku: *Brāļu Mediņu konkurss ir spilgts notikums, kas atklāj talantīgas personības un popularizē latviešu mūziku. Tas pilda cildenu un ļoti nopietnu uzdevumu, Latvijas atskaņotājmākslas labākajās tradīcijās audzinot paaudzi, kas veidos pianisma nākotni ne tikai Latvijā. Nešaubos, ka turpmākie Brāļu Mediņu konkursi daudziem jaunajiem pianistiem kļūs par nopietnu posmu ceļā uz profesionālās meistarības virsotnēm. Katru gadu es*

*darbojos žūrijās starptautiskajos konkursos Krievijā, Zviedrijā, Vācijā, Īrijā. Brāļu Mediņu konkurss kvalitātes ziņā ne tikai neatpaliek no citiem starptautiskajiem konkursiem, bet arī nemitīgi attīstās kā kvantitātes, tā arī kvalitātes ziņā. Tas liecina par lielisku organizatoru darbu un objektīviem žūrijas spriedumiem. Sirsnīgi apsveicu konkursa organizatorus JMRIMS – Antru Vīksni, Santu Puriņu, Antru Maulvurfu un visus citus, kuri piedalījās konkursa tapšanā! Konkursa dalībniekiem novēlu radošus sasniegumus un uzvaras nākotnē!*

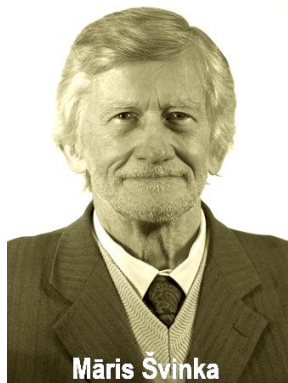
*Klausoties konkursu, man radās daži ieteikumi. Manuprāt, varētu padomāt par konkursa programmas prasību papildināšanu. Jaunāko dalībnieku programmās es ieteiktu iekļaut savas valsts komponista skaņdarbu - dalībnieki no Igaunijas spēlētu Igaunijas komponista skaņdarbu, dalībnieki no Lietuvas – Lietuvas komponista skaņdarbu utt. Vecāko grupu programmām varētu pievienot brīvi izvēlētu Jāz. Vītola skaņdarbu, kas spēcīgākos pianistus jau sagatavotu Starptautiskajam Jāzepa Vītola pianistu konkursam. Tādējādi konkursa dalībnieki vēl plašāk varētu iepazīt citu dalībvalstu klaviermūzikas vērtības.*

**Juris Kalnciems** vēlējās īsi atgādināt to būtisko, kas raksturo konkursus: *Katrs konkurss ir īsta mūzikas skola un liels pārbaudījums ikvienam jaunajam māksliniekam. Tas prasa mobilizēt visus spēkus un profesionālās iemaņas. Ļoti svarīga ir katra jaunā mūziķa apdāvinātība un griba sasniegt mērķi, pareizs, kvalitatīvs un mērķtiecīgs pedagoga darbs, kā arī ģimenes atbalsts.*



*Ko mēs gaidām no jaunajiem mūziķiem? - Tehniskās meistarības apvienojumu ar iedziļināšanos katra skaņdarba būtībā, mākslinieciskumu, iedvesmu, iekšēju disciplīnu un prasmi sevi klausīties.*

**Māris Švinka** bijis žūrijas loceklis visos deviņos konkursos: *Šī pieredze man palīdz vērtēt Brāļu Mediņu konkursa nozīmi Latvijas mūzikas dzīvē. Konkursa izaugsme dalībnieku skaita ziņā visās piecās vecuma grupās liecina par veiksmīgi izraudzītu programmu, kas dod iespējas vispusīgi parādīt jauno mūziķu spējas gan romantiskā stila (brāļu Mediņu klaviermūzika), gan komponistu klasiķu skaņdarbos, gan brīvas izvēles (arī mūsdienu autoru) virtuozajos darbos.*



**Māris Švinka**

*Esmu ievērojis arī dalībnieku izaugsmi skaņdarbu satura atklāsmē. Tā nav iespējama bez brīvas, atraisītas instrumenta pārvaldīšanas mākslas, kas liecina par skolotāju pašizliedzīgo darbu, kā arī bez prasmes parādīt labāko saspringtajā konkursa gaisotnē.*

*Šogad biju žūrijas loceklis divās vecākajās grupās - IV un V. Tajās nebija neviena pavirši sagatavota priekšnesuma, tāpēc varu apsveikt visus jaunus pianistus ar radošu veiksmi. Tomēr žūrijai ir nepateicīgais uzdevums – saklausīt pārlicinošākos priekšnesumus. Manā subjektīvajā vērtējumā atmiņā palikuši šādi spilgtākie iespaidi: Jāņa Mediņa Daina Es dur Nr. 14 un R. Dubras etīde C dur Danielas Grugules (A. Žilinska Jēkabpils MS, sk. Antra Korņejeva) sniegumā, Franča Karpenska – Allaža (P. Jurjāna MS, sk. Lauma Prūse) J. Haidna Sonātes C dur 1. daļas pārlicinošais izpildījums, Karolinas Stonītes (Šilutes Mākslas skola, Lietuva, sk. Liudmila Sandra Tunaitiene) Jāņa Mediņa Dainas Nr. 5 personīgais lasījums, Alises Gāršas (A. Kalniņa Cēsu MV, sk. Ilze Mazkalne) brīvais, tēlainais F. Šopēna Skerco b moll izpildījums un Annas\_Amandas Stoleris (JMR1MS, sk. Olga Moskaļonova) L. van Bēthovena Sonātes G dur spraigie ritmi un M. Zariņa Tokātas fantastiskie tēli. Piebildīšu, ka šīs nebija vienīgās konkursa veiksmes.*

*Noslēgumā es vēlētos atgādināt, ko izcilais pianists Antons Rubinšteins atbildēja uz jautājumu, kur slēpjas viņa spēles neatvairāmais iespaids uz klausītājiem: “Visu mūžu esmu strādājis pie divām lietām – lai instruments dziedātu, kā arī lai mans ritms būtu pārlicinoši izteiksmīgs.” Lūk, to gribētos novēlēt visiem, kuri dosies tik grūtajā un skaistajā ceļā – kļūt par mūziķi.*

\*\*\*

IX Starptautiskais Brāļu Mediņu konkurss izskanējis. Jāzepa Mediņa Rīgas 1. mūzikas skola izsaka pateicību par atbalstu Rīgas Domes Izglītības, kultūras un sporta departamentam, Valsts Kultūrkapitāla fondam, Atbalsta fondam “Muzicējam kopā ar draugiem” un individuālajiem ziedotājiem. Konkursa laureāti saņēma naudas balvas, visi konkursa dalībnieki – piemiņas balvas. Ar detalizētu informāciju par konkursa rezultātiem var iepazīties Jāzepa Mediņa Rīgas 1. mūzikas skolas mājaslapā [www.jmr1ms.lv/bralu-medinu-konkurss/](http://www.jmr1ms.lv/bralu-medinu-konkurss/).

Dr. art. Vita Vēriņa  
JVLMA docente  
JMR1MS klavierspēles skolotāja